

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
Kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 10 h.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnepek után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 98. szám.

Nagyvárad

Szombat, 1916 április 29.

Németország válasza az Uniónak.

Budapest, április 28. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Berliner Tagblatt arról értesül, hogy Németországnak az Unió jegyzékére adandó válasza alapvonásaiban már elkészült és a jegyzéket a jövő hét első felében fogják átadni az Unió kormányának.

Német repülők bombái a rigai öbölre.

Berlin, április 28. Április 27-én 3 német repülő jármű a rigai öbölben 31 bombát dobott a Slava orosz sorhajóra. Több találatot és gyújtóhatást kétségen kívül megállapítottunk. Az összes repülő járművelnk a leghevesebb lövetés ellenére sértetlenül tértek vissza. (Min. eln. sajtóosztály.)

Az angol védkötelezettségi javaslat megbukott.

Budapest, április 28. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: A védkötelezettségről szóló javaslatot azért vonták vissza, mert minden párt élesen bírálta a kormány javaslatait. Wall, a munkáspárt vezére kijelentette, hogy pártja ellenzi a javaslatot és a munkáspártiak mind a javaslat ellen szavaznak.

A Reiter-ügynökség hozzáfűzi, hogy a védkötelezettségről szóló javaslatot azért vonták vissza, mert a javaslat intézkedései kritikus hangulatot teremtettek minden párton.

Tengeri csata a belga partokon.

Budapest, április 28. (Saját tudósítónktól.) Middleburgban a belga partokról nagy ágyuzás volt hallható. Azt következtetik, hogy a belga partokon új tengeri csata volt a német és az angol flotta között.

Az olasz hadszíntéren nincs ujság.

Budapest, április 28. (Hivatalos.) Orosz és délkeleti hadszíntér. Nincs nevezetesebb ujság.

Olasz hadszíntér. Harci tevékenység csekély volt. A helyzet változatlan.

Hófer.

A német tengerészeti államtitkár a császárnál.

Budapest, április 28. (Saját tud.) A Wolff-ügynökség jeleti: Capella, a német birodalmi tengerészeti hivatal államtitkára, a császárhoz a nagyfőhadiszállásra utazott.

A törökök fölénye Kisásziában.

Budapest, április 28. (Saját tud.) A Tages Anzeiger jelenti Konstantinápolyból: A kisásziai harcúterén a törökök az egész harcvonalon fölényben vannak. Az ellenség támadását mindenütt megállították.

A franciák asszonyokat és gyermekeket lönek le.

Berlin, április 28. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A Vermelles-től keletre lefolyt harcokban 46 angolt, köztük egy századost elfogtunk, két gépfegyvert és egy aknavetőt zsákmányoltunk.

A Maas területén a helyzet nem változott.

Az arevonalunk mögötti helységeknek nevezetesen Lenz-nek és a környékbeli helyeknek, továbbá a Sommé-től délre eső számos falunak és Roye városnak tervszerű lövetése az utolsó hetekben a lakosság köréből ismét számos áldozatot követelt különösen asszonyokban és gyermekekben.

A megölt és megsebesített egyének neveit, úgy mint eddig, a Gassettes Ardennesben közzé fogjuk tenni.

A Maastól keletre Bethlen—Ville felett és Verry-nél légi harcok után egy-egy ellenséges repülő lezuhant. Egy harmadikat pedig védő tüzelésünk Rapevénél (Saint Dieu-től keletre) szedett le.

Egyik német repülőraj számos bombát dobott le a Saint Menechuldi kaszárnyákra és vasuti állomásra.

Keleti hadszíntér.

A helyzet az arevonalon általában változatlan.

A Rjesicai vasuti építményeket és raktárakat egyik léghajónk, több orosz repülőgép leszálló helyét pedig repülő géprajok támadták meg.

Balkáni hadszíntér.

Serami ujság. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Elsülyedt angol óriáshajó.

Budapest, április 29. (Saját tud.) Az admirális közli: Russel vezérhajó, mely 14220 tonnás, a Földközi-tengeren aknába ütközött s elsülyedt. A hajó Remandle ellentengernagy zászlaját viselte. A hajónak 676 emberet megmenették, 124 ember elveszett.

Képkiallítás és kerti ünnepély.

A rezidencia kertje.

Jelentettük már, hogy júniusban a püspöki palotában a Vörös Kereszt javára képkiallítás és kerti ünnepség lesz. A képkiallítás termeiben elhelyezett művészeti kincsekről lapunk holnapi számában *Némethy Gyula dr. tb. kanonok* avatott tollából közlünk ismertetést, melyre már most felhívjuk olvasóink figyelmét.

Az ünnepségek utolsó napja a palota pompás ültetvényei között zajlik le. A kerti ünnepély, ahol tarka sátrokban frissítőket árulnak s fehér kabaré mulattatja a közönséget, méltó befejezése lesz az előző napi műélvezeteknek.

A püspöki rezidencia kertjéről a következő tudósítás számol be.

Mögöttem a hallgatag termek, amelyek némán őrzik beszédes mű kincseiket, izlés-sel összeválogatott festményeket, a porcelánok remekait, a bronzokat és intarziás butorokat. Csupa jó társaság, mindnek a művészet az őse.

De már megyünk a kertbe, ahova a szobákból letekinteni gyönyörűség. *Mazurek Gyula dr. titkár* vezet a hátsó udvarra, s ezen az uton a közönség is ellátogathat június elején a kerékbe. Hat-hat virágzó gesztenyefa között elhaladva megfordultunk s ő rámutatott a rezidenciára:

— Ismerem a legjobban meg lehet látni a palota szépségét.

Valóban a sárga koloszsus hatalmas méretei, a fölötte sötétlő vörös tetővel s balról a székesegyház haragos két hatalmas tornya, mint őrző sasok új formájában mutatják be a fák zöld rengetegéből kiemelkedő hajót: a rezidenciát. Megfordulva, előttünk terraszos, francia stílusú kert terül el: ez a Széchényi park, amelyet a püspök idejében készítettek el. Üres terület volt ez, inkább gyep, lomtár, elvadult bokrok tanója, raktárak, s most a legszebb diszkert. Már nefelejts diszlik a közepén levő *Mária* szobor körül, ide jönnek a salviák, begóniák és pelárgóniák, csoportosan, mert csak úgy szép egy diszkert, ha különállóan virítanak az egyfajta s egyszínű virágok: vörösek, sárgák, kékék, nem keverve. Háttul fenyők szegik be a pázsitot, *Pinus argentea*, a szilfák integetnek oldalról, jobbról balról vörös levelű fák virítanak elénk, s a sötányokról majolika, terracotta és kő virágtartók vonják magukra a tekintetet. Igen értékesek: egyikén csoportozatok, a másikon girlandok, a harmadikon szőlőtűrtök. Jobbról fák takarják el az automobilgarázst és az istállót.

A következő rész a Szerecsányi park, amely egészen a temető utcai házakig terjed el. Angol parkrészlet, most kaszálják s friss szénállata összevegyül a virágzó bokrokból kiáramló parfümmel. Ez a részlet a schönbrunni császári parkra emlékeztet. Közepén három amerikai tölgy, gyengéd világoszöld levelein bátran keresztülszalad a napsugár, majd észre kemények lesznek e levelek és sűrűek. Hatalmas szomorufüzek itt nem bukának orrukra, mint a ligetben, ahol öngyilkos szándékkal a tóba törekesznek. Itt izmos

óriások. A *Schamecivanus Lawsonianán* tul az ezüstfenyők (*Pinus argentea*) hamvas ágait himbálja a szél, majd tovább a syringák és spireaák csoportja alkot kellemes fészket a madaraknak. Tarka levelű juharok mellett a *Pinus pungens* dróthálószerű tűskői hatnak elütően, a vöröslevelű *Acer rubra* közletről integet az *Acer negundo* foliis variegabilisoknak. A sötétlevelű mogyoró, *Corylus atropurpurea* sötét leveleivel tarkítja a bokrokat, hátul egy sötányt szegnek be a fenyők, majd szomorufüz hatalmas ágaival integet a fák felett. Egy kis gloriéta, befuttatva piros és fehér rózsával, közepén cinóbervörös pad, gyönyörű. Egy tisztáson labdarózsa himbálja virágait, nagy csoport *Pinus strobus* tűnik fel az út mellett, kis nyírfák hajladoznak a szélben, sok szilfa kellemes csoportban álldogál s a homályos árnyékból mindenütt cinóbervörös padok nevetnek felénk. Nordmann-fenyők haragoszöldje mellett srodendronok iparkodnak a bimbózással, a magnolia fehérkelyhű virágai ereszkednek a föld felé, a főstányt 120 hatalmas gesztenyefa teszi árnyékosá, mindez hangulatos és nyugalmatadó. Cédrusfenyők, a *Wellingtonia gigantea*, az exotikus regények *sequoiája*, a selyemfenyő lágy hajzata, s közepén a gesztenyefák alatt tisztás.

Itt lesz a nyári színpad, egy estre terjed az élete, de ez meleg és sikeres lesz, oldalt a sátrokban az élet fog habzani, tündér estének részeiként jönnek Nagyvárad asszonyai és leányai, hogy jó kedvvel vegyék ki pénzünket a drága Vörös-Keresztnék, az áldott Jobbkéznek. Itt lesz a közép-pont, a Jókendv Központ, ide koncentrálja a vidámság és kecsesség minden erejét s itt fog brillirozni *Novomeszky* illatos kávéival, teáival, csokoládéival és süteményeivel. És pálmák szegik be az utakat, Észak fenyőjének nem kell epedni, mert mellette lesz a Dél pálmája, a virágágyakban a fehér, piros és sárgarózsák ezrei fogják ontani illatukat, mintahogy egy jótékony estén illik is, ingyen és bőségesen. *Turján Pál* főkertész már megkezdte remekbekerülést parkjainak átforgalmazását, hogy azt, amit Isten adott fáknak, illő kerettel lássa el művészkertészettel. Virágerdő fogja körüvenni a kis halmoz, amelyen egy emléktábla hirdeti:

JÓZSEF HALMA

Ő cs. és kir. fenségének, a magyar honvédség fő parancsnokának reggeliző helye.

Felállították 1883. évben, Szent László napján.

E 33 éves emlék dombhoz rózsával és aristolochuossal átfuttatott korlát vezet s kis gloriéta áll rajta. Ezt is rózsá borítja majd. Oldalt, a templom felé kínai pagodának mintája, egy remek fenyő integet.

Persze, nem marad a csodás kert örízetlenül. A rezidencia magyar típusu portása,

a derék *Tarossy* vigyáz arra, hogy fegyelmetlen emberek ne kerülhessenek be a kertbe. A közönség kiméletére és fegyelmettségére fokozottabb szükség van e helyen, ez tudniillik nem a városé, amelyet mindenki köteleességének ismer kiméletlenül rongálni, itt a háziur a püspök s a látogatók csak vendégek legyenek.

Bucus a kerttől, a palotától, amelynek ablakaiból az őssi vasuti hídtól a Rhédey-kertig befog minden részletet a szem. Kint vagyunk a palotából, szembejön velünk egy fiatal, kellemes arcú anya. Előtte négy gyermek. Balra befordulnak a rezidencia előtti kertbe, ahol Szaniszló püspök patinás szobra mereng s amint tul vannak a rácson, a nagyváradi püspökök, zászlós és főurak köpölytája előtt harsányan falreccsen a katona-induló:

— Trattata, tamtada, tramtatadam, tramtada, tramtada, tramtatam.

Bent egy nagyszívű főpap sötétraju szája bizonyosan mosolyog s bent az irodában a titkár szemüvege mögött megcsillan a jókedv.

Csak rajta, gyerekek, fujjátok a marsot. Várad püspöke imádja Istent lélekből, szereti a művészetet, örül az életnek és dolgozik a jövőnek, mert azért cselekszik mindent.

Szüts Dezső.

Erdélyit Ujvidékre hívják.

Szeptember—októbarre.

Ujvidék kitűnő nyári állomás, a nagyváradi szintársulat jól ismeri a multból. A nagyváradi színészek is jó emléket hagytak a dunaparti városkában, mert újra velük akarnak szini viszonyba lépni.

A város közgyűlésén ugyanis, mint az Ujvidéki Hírlap írja, javasolták, hogy az összes nagy színigazgatókat hívják fel, nem hajlandók e Ujvidékre menni? Arad, Temesvár, Szeged, Debrecen jöttek szóba.

Az egyik bizottsági tag erre élénk helyeslés közben kijelentette, hogy egyedül Erdélyi Miklós nagyváradi színigazgatóban van bizalmuk, ismerik őt és társulatáról sok kiváló dolgot tudnak.

Erdélyi műzslése és vezetése nekik garancia, hogy a sziniidény kiváló lesz. S mivel a szezon előrehaladt, szeptember—októbarre kitolják a sziniévadot. A javaslatot egyhangulag elfogadták s Ujvidéket felajánlják Erdélyinek.

Örülünk színigazgatónk s társulatunk nagy erkölcsi sikerének, amelyet e derék délvidéki városban szerzett. De azt hisszük, hogy szeptemberben már Nagyváradon a helye Erdélyinek, mert az őszi szezon a legjobb a bérletekre s Nagyváradon untig elég két hónapi színházi szünet. Ezért az ujvidéki ajánlatnak csak erkölcsi a jelentősége: Erdélyi Miklós megbízhatóságáról és a szintársulat renoméjéről.

Bülow herceg a pápa érdemeiről. Baselből jelentik: A német sebesültek brunneni husvéti ünnepén Bülow herceg beszédet mondott, a melyben hálással emlékezett meg a Szentszéknek és Svájenak a sebesültek érdekében kifejtett tevékenységéről.

Az ir forradalom.

Budapest, április 26. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Egész Angliában roppant nagy izgalmat keltett az irek forradalma. Az utolsó napokban több ezer amerikai gyártmányu fegyvert szállítottak az ir tengerpartra. Az angol kormányhoz érkezett jelentések szerint a felkelők számos vasuti hidat aláaknáztak, azért az angol kormány kénytelen volt az ir vasutak és hidak őrzésére nagyszámu katonaságot kirendelni, mely megszállotta az ir vasutakat.

Amsterdam, április 28. Londoni jelentések szerint az ir képviselőknek nincs lehetőségük, hogy Írországgal összeköttetést kaphassanak s ezért teljesen tájékozatlanok az írországi eseményekről.

Budapest, április 28. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: A felsőházban Middleton lord kijelentette, hogy a kormánynyilatkozatokkal szemben fenntartja azt, hogy az ő információja szerint Dublin a lázadók hatalmában van, a lázadók minden összeköttetést elvágta és hogy a kormány csak drótnélküli táviratozás útján tud intézkedni.

Egész Irhon lázong.

Hága, április 28. Irwell Birrel ir államtitkár szerdán éjjel számos amerikai újságíróval Dublinba érkezett. Számos községben komoly jellegű lázongás tört ki. A forradalom különösen Írország nyugati részén volt nagy arányokban előkészítve. Egész Írországra elrendelték az ostromállapotot.

Rotterdam, április 28. Asquith angol miniszterelnök közölte az alsóházban, hogy a felkelés egész Írországra folyton terjed. A forradalmi mozgalom különösen erős Írország nyugati részein.

Fenyegető levelek az angol nagykövetnek.

London, április 28. Spring Rice washingtoni angol nagykövet fenyegető levele-

ket kapott. Az amerikai irek azt követelik a levelekben, hogy bocsássák szabadon Casement ir forradalmárt, akit az angolok az ir partokon elfogtak és a Towerbe zártak. A levelek azzal fenyegetőznek, hogy ha az angolok szabadon nem bocsátják Casementet, akkor az irek elpusztítják az angol nagykövetet és más személyeket.

Carson az irek ellen.

London, április 28. Carson kijelentette, hogy ő Redmonddal vállalkozik az ir forradalom letörésére.

Az ir bíróságokat felfüggesztették.

London, április 28. Írországra Belfast kivételével a királyi bíróságokat királyi rendelettel felfüggesztették.

Az ir halottak.

London, április 28. Landsdowne miniszter az alsóházban a kormány nevében kijelentette a hozzáintézett interpellációra adott válaszában, hogy a dublini lázongásban megölt ir lázadók számát nem közölheti.

Ezután Middleton lord szólalt fel s megismétli, hogy a kormányt előre figyelmeztette a készülő lázadásra. Salisbury lord kérde Asquit tól, hogy ezután a figyelmeztetés után a kormány miért nem cselekedett?

Mi történt az ir alkirályal?

Budapest, április 28. (Saját tud.) Luganóból jelentik: A Corriere de la Sera jelenti Londonból: Az irek felkelésének leverése hosszadalmas lesz. Az ir alkirály a lázadás kitörésekor Dublinban volt s nem tudják, hogy az alkirály a felkelők kezébe esett-e? A kormány csapatainak sikerült megszállani a dublini munkáskamarát, ahol a munkásszindikátusok elszáncolták magukat.

Casement agyonlövését követelik az angol parlamentben.

Budapest, április 28. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: Az angol alsóház tegnapi ülésén Pomberton képviselő azt kérdezte Asquith miniszterelnöktől, hogy jelentheti-e ő (Asquith) a nemzetnek és a parlamentnek, hogy Casementet a kormány rendeletére elfogatása után nyomban agyonlőtték?

Asquith azt válaszolta, hogy ezt a kérdést ebben a pillanatban nem kellett volna megtenni.

Casementet haditörvényszék elé állították.

Budapest, április 28. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: Az angol kormány rendeletére Sir Roger Casementet, az ir felkelőt haditörvényszék elé állították.

A görög kormány nem engedi át a szerb csapatokat.

Budapest, április 26. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Frankfurter Zeitung jelenti Athénból: Skuludis miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány elhatározta, hogy inkább felrobbantatja az összes vasuti hidakat és vonalakat, ha az antant ragaszkodik ahhoz, hogy a görög Macedonián át görög területen szállítja át a szerb csapatokat Szalonikiba.

A román kormány lapja az antant exotikus katonáiról.

Predeal április 28. A román kormány lapja, a „Viitorul” rövid, de annál jellemzőbb cikket közöl az exotikus harcokról és reámutat arra, hogy Vilmos császár már a háboru előtt figyelmeztetett a sárga veszedelemre. Európa reszketett arra a gondolatra, hogy az ázsiaiak egyszer Európát megismerhetik. Az angol és francia gyarmatseregek, melyek európaiak mellett európaiak ellen küzdenek, úgy látszik most felfedezték az ázsiaiak előtt Európa hírét, mert a háboru előtt ezen népek Európát egy szent, elérhetetlen ideálnak tartották.

A kaukázusi főerő célja.

Bern, április 20. A Temps írja: A nagyherceg csapatai nem fogják túlhaladni a trapezunt-erzindjan-diabekiri vonalat. Olyan vidékre kerülnek, amely igen nehezen járható. Bizonyosra veszik, hogy ezen a fronton már nem lesz egyéb esemény, s legfeljebb az ellenséget fogják állandóan nyugtalanítani. A főerő dél felé tör, a Tigris-folyó mentén és az Eufrat vidékén.

A kormány megszüntette a kormánybiztoságokat.

Budapest, április 28. (Saját tud.) A 8 Órai Ujság írja: A kormány elhatározta, hogy egész Magyarország területére a kormánybiztoságokat megszünteti, a kormánybiztosokat felmenti állásától. A kormány ezen elhatározásáról a miniszterelnök már átiratban értesítette a kormánybiztosokat.

Az árpádiak hadikölcsönjegyzése. Az árpádi kiscgazdák az első hadikölcsönből 30.000 koronát, a másodikból 24.000 koronát, a harmadik hadikölcsönből pedig 71.700 koronát jegyeztek. Az árpádiak a negyedik hadikölcsönjegyzésből is példásan ki fogják venni részüket és már megkezdtek a jegyzésre irányuló mozgalmat. A községházán már két gyűlést tartottak a hadikölcsön jegyzése tárgyában és eddig már 28.000 koronát jegyeztek az árpádi középbirtokosok és kiscgazdák a negyedik hadikölcsönre.

Az újabb hadikölcsön.

Mérföldes lépésekkel rohan el felettünk az idő. Majdnem két éve már, hogy szakadatlanul, erejét nem veszítve dühöng a háboru, ez az embert, vagyont pusztító förtөгег. Két, szenvedéssel teli hosszú év van mögöttünk azóta, hogy el kellett hagynunk a békét, melynek valódi értékét csak ma tudjuk igazán megbecsülni. Nem a magunk jószántából tettük, el kellett hagynunk, mert ellenfeleink kényszerítettek bennünket rá. Összeesküdött a fél világ, hogy eltegyenek bennünket láb alól, végleg letöröljék hazánkat Európa térképéről.

De majd megjárják! mondotta nem rég büszkén a német birodalom kancellárja. Így is lesz! Mert mi kell a győzelemhez? Mi az, ami a sikert kétségtelenül biztosítja? Első sorban a hadsereg, mely nem ismer legyőzhetetlen akadályokat, nem ismer a fáradságot, a lankadást, átgázol tűzön, vízen, minden emberi ellenálláson és csak egyetlen egy célt lát maga előtt: a győzelmet, melyet minden áron, ha kell élete feláldozásával, el kell érnie. Hogy dicső katonáink mindennek derekasan megfeleljenek, azt ellenségeink érzik a legjobban. Hisz az az elmúlt huszonkét hónap szakadatlan láncolata vitézi tetteiknek, élő tanui vagyunk annak a benne rejlő hatalmas erőnek, mely népeket söpör a föld színéről.

De mit érne a kitartás, a bátorság, a lelkesedés, ha nem volnának meg az eszközök az erők érvényesülésére: az ágyuk, a fegyverek, a munició, a bőséges élelem és még sok minden egyéb? Hogy győzhessünk, milderre feltétlenül szükségünk van. Ehhez

pedig pénz, még pedig nagyon sok pénz kell. Mert ugye, a kenetlen szekér, ha még oly tüzes paripák vannak is eléje fogva, könnyen megreked a kátyuban? Már pedig micsoda gödrökkel felszántott, vermekkel teletűzdelt utakon kell a háboru szekereinek átrobognia?! Hogy a szekér ilyen uton meg ne akadjon, ugyancsak kell a tengelyeket kenetetni.

Ezt a feladatot a hadikölcsönök vannak hivatva megoldani. A háboru hosszú tartama tette szükségessé, hogy az állam már három ízben fordult a nemzet áldozatkészségéhez. Az ország népe átértette, hogy mi minden forog ezúttal kockán és mind a három alkalommal igen nagy összegeket helyezett a haza oltárára. Ugyanezt látjuk most is, midőn már a negyedik hadikölcsön került kibocsátásra. Gurulnak a garasok, gyűlnek a bankók s ha a jegyzés határideje letelik, együtt lesz ismét az eddigieket is tulszárnyaló hatalmas összeg, mint a magyar nemzet hazaszeretetének újabb tanubizonyága. De nem is csoda! Mert míg a rajongókat a kölcsön nemzetfenntartó célja serkenti cselekvésre, addig a számítók, az előrelátók a kölcsönadott pénzüket után biztosított igen kedvező kamatozásban nyernek kielégítést.

A nap minden órájában, még a legeldugottabb helységben is nyitva állanak a postahivatalok, melyek a jegyzéseket bármely nagyságban készséggel elfogadják. Keressük fel tehát ezúttal is tömegesen ezeket a jegyző helyeket, hogy számot tarthassunk a haretéren küzdő, majdan hazatérő véreink megbecsülésére.

A nagyváradi káptalan ötödik milliós hadikölcsönjegyzése.

A nagyváradi püspök és káptalan az első közt veszik ki részüket a nemzeti ügy védelméből. Minden téren, ahol áldozni kell a haza oltárán, az első közt vannak s tettekkel mutatnak példát, hogyan kell megtennie mindenkinek a magáét a hazáért.

Most a latin szertartású káptalan legújabb hadikölcsönjegyzéséről értesülünk. A káptalan a negyedik hadikölcsönre

egy millió koronát

jegyzett. Mivel a káptalan az előző 2-ik és 3-ik hadikölcsönben szintén egy-egy milliós jegyzéssel vett részt, saját jegyzései ezzel három millióra rugnak.

A káptalan felügyelete alatt álló alapítványi pénztár ezenfelül eddigelé több mint másfél millió koronás jegyzéssel vett részt a hadikölcsönökben s így a káptalan összes hadikölcsönjegyzései csaknem

öt millió koronát

tesznek ki.

A vármegye hadikölcsöne.

A legújabb hadikölcsön ügyében mindenfelé a legnagyobb érdeklődés nyilvánul meg. Egyre újabb és újabb jelentkezők keresik fel a pénzügyintézeteket, hogy tőkájukkal, jövedelmeikkel teljes erejükkel támogassák a nemzet nagy küzdelmét. Még nagyon sokan vannak olyanok, akik eddig kivonták magukat a hadikölcsönjegyzésből, annak dacára, hogy anyagi körülményeik igen kedvezőek. Olyanok is sokan vannak, akik ha jegyeztek is valamennyi hadikölcsönt, az oly kevés volt, hogy szinte szegénytelen. A kölcsönjegyzők közül legfőképpen azok hiányoztak, akiket pedig éppen a háboru juttatott kedvező anyagi körülmények közé. Tekintve, hogy most már a háboru végéhez közeledünk, remélhetőleg azok sem fognak hiányozni az új jegyzésből, akik nevét eddig nem láttuk.

A kormány a maga részéről mindent elkövet, hogy az új kölcsön sikere biztos legyen. Igyekszik belevonni minden testületet és be akar vonni minden olyan tőkét is, amely eddig bizonyos formalitások miatt nem voltak bevonhatók. Ilyen tőkék a községek vagyona, amelyek tetemes értékre rugnak és a hadikölcsönben nagyon jelentékeny részt tehetnének ki.

A belügyminiszter legutóbbi rendeletet küldött minden törvényhatósághoz, a melyben arra hivta fel azokat, hogy a községeket is vonják be a hadikölcsönjegyzésbe. Megengedi a miniszter, hogy a községek minden alapjukat igénybe vehessék és ha így sem tudnának résztvenni, akkor az ingatlan vagyona vehetnek fel kölcsönt s abból fizethetik a hadikölcsönt.

A községek hadikölcsöne tárgyában a rendelet értelmében a vármegye tisztii értekezletre tartozik hívni a járások főszolgabíráit és ott a hadikölcsön ügyének minden részleteit meg kell tárgyalni.

Fráter Barnabás alispán tegnap intézkedett a tisztii értekezlet összehívása ügyében. A járási tisztii értekezletet kedden délelőtt tartják meg az alispán elnöksége alatt.

A vármegye hadikölcsön jegyzéséről eddig nincs szó és valószínű, hogy ebből a kölcsönből nem is fog jegyeztetni, mert már az előző kölcsönökben minden rendelkezésére álló tőkét, alapját igénybe vette. Lehetséges azonban, hogy valami uton módon találjanak némi fedezetet erre a célra is és akkor ebből a kölcsönből is kivészi részét Biharvármegye.

A nagyváradi aláírási helyek.

A negyedik magyar hadikölcsön jegyzések a legszebb mederben folynak úgy piacunkon mint a megyében. Egyes fővárosi intézetek levélei és távirati megkeresésekkel árasztják el a városunkbeli feleket, hogy jegyzéseiket ott eszközöljék, azonban tekintettel arra, hogy a helyi intézetek majdnem kivétel nélkül mind hivatalos aláírási helyként a m. kir. Pénzügyminisztériumnál be vannak jelentve, már lokálpatriotizmusból is, mindenki az itteni pénzügyintézeteknél eszközölje jegyzését, hogy ezáltal is megmutathassuk Nagyvárad város hazafias társadalmának számottevő erejét.

A hivatalos aláírási helyek Nagyváradon a következők:

- Magyar általános hitelbank nagyváradi fiókja.
- Egyesült biharmegyei kereskedelmi bank és központi takarékpénztár.
- Nagyváradi takarékpénztár.
- Biharmegyei takarékpénztár.
- Gazdasági és iparbank.
- Polgári takarékpénztár.
- Leszámitoló és jelzálogbank.
- „Bihoreana“ takarékpénztár és hitelintézet.
- Nagyváradi agrár takarékpénztár.
- Nagyváradi hitelbank.
- Általános Takarékpénztár.
- Népszövetségi Hitelszövetkezet.
- Nagyváradi Kereskedelmi és Forgalmi Bank.
- Ujvárosi takarékpénztár.
- Fenti pénzügyintézetek mind kivétel nélkül átveszik a felek hadikölcsön jegyzéseit, s már ezideig is dicséretreméltó buzgalommal tevékenykednek a jegyzés minél eredményesebbé tételén.
- As első ciklus május 5 ig tart, s ezen időpontig 30 fillérrel alacsonyabb árfolyamon eszközölhetők a jegyzések, mint innentől a május 23 ig terjedő második ciklusban.
- Vezető pénzügyintézeteink, a megye és város nagy jegyzéseikkel a jó példával már előljártak — igyekezzék mindeuki, leg-

elemibb hazafias kötelességét teljesíteni s erejéhez mérten a hadikölesön jegyzésből részét kivenni. Minél nagyobb eredményt tudunk ezen a téren felmutatni, annál jobban kidomborodik feltétlen fölényünk nemcsak katonai, hanem gazdasági téren is, eiletségeink felett.

A hadikölesön jegyzés, nemcsak hazafias tett, de minden egyénnek feltétlen biztos s a legjobbhozamu tőkebefektetés.

A Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjánál ezideig a következő nagyobb jegyzések eszközöltettek:

A nagyváradi lat. szert. káptalan és alapítványok oca	700,000
Dr Radu Demeter gör. kath. püspök	100,000
Tóth Mihály nagybirtokos Szalárd (a Szalárdvidéki takarékpénztár utján)	100,000
Steiner Lajos bankigazgató, Széplak (a Széplaki takarékpénztár utján)	42,000
Özv. Kolmer Antalné Belényes, (a Belényesi Népbank utján)	5,000
Valló Józsefné	10,000
Dr Molnár Imre jogtanár	10,000
Dr Kolánnyi Ferenc	10,000
Frank Ferenc	5,000
Szász István	5,000
Dr Davidovits Sándor a haretérről	3,000
Vajna Testvérek Zsáka	20,000
K. D.	20,000
dr F. M.	20,000
Pozsonyi László	2,000
Aranyi Albert	25,000
Herschmann Fülöp	10,000
özv. Sch. A.	12,000
Grünwald Lotty	10,000
Bott Rezső	4,000
B. S.	10,000
70 ik gyalogezred pótzászlóalja alapítvány	5,000
Moldoványi Ferenc	50,000
K. R.	20,000
L. F.	20,000
Klein Mór	20,000
Förster Gyula	10,000

koronát és számos olyan nagyobb összegű jegyzés, akiknek aláírói a publicálás elől elzárkóztak, továbbá igen sok fentieknél kisebb összegű jegyzés.

Titokzatos kirakat betörő.

Tegnap hajnali fél négy órakor a Rákóczi-úton posztoló rendőr hatalmas esőrómpölésre lett figyelmes. A esőrómpölést néma csend követte; ennek dacára a rendőr az utcán egy árva lelket sem látott.

Rövid kutatás után a Hungária cipőkereskedés kirakata előtt üvegeserepek között egy embert talált a rendőr, akit igazolásra szólított fel.

Az illető Szöcsi Ferencnek mondotta magát. Arranéze azonban, hogy mit keres a betört kirakatban és hogy mi történt a kirakat hatalmas üvegtáblájával, egyáltalán nem tudott felvilágosítást adni. A rendőr bekísérte az illetőt.

Réz Bertalan alkapitány hallgatta ki Szöcsit. A bekísért ember igazolvánnyal bizonyította, hogy ő Szöcsi Ferenc és Szöcs községnek a jegyzője. Megmotozása alkalmával egy hatalmas csomagoló papírt találtak nála.

— Mit akart ezzel a papírral csinálni? kérdezte a kapitány.

— Ingek voltak benne és ebbe a papírba voltak csomagolva.

— De hiszen ebbe a papírba még nem

volt csomagolva semmi, ez egy tiszta új, teljesen sima papír, maga ebbe valamit csomagolni akart.

Ezt a szándékát Szöcsi természetesen tagadta. A vizsgálat során kiderült az is, hogy a kirakat hatalmas üvegtábláját Szöcsi verte be egy kődarabbal. Szöcsi személyére vonatkozólag nem a legjobb bizonyítékokat kapta a hatóság. Ezzelőre a rendőrség vette kezébe az ügyet és a megadított eljárás lesz hivatalva világosságot deríteni a titokzatos kirakatbeverési ügyre.

A cibelin-ügyben felmentették Kárpátit.

Az ügyész fogházörrel fenyegette meg.

Tegnap fejezte be a nagyváradi büntető törvényszék annak a bűnpernek tárgyalását, amelyet Kárpáti Miklós zöldfaulcai kereskedő ellen Teitelbaum Jakab feljelentésére indított az ügyészség családja miatt. Mag is írjuk itt, hogy felmentéssel fejezte be. Ebben az ügyben most már nemcsak a vádlott, a vád megszületése, hanem maga a tárgyalás is a fantasztikumok világába emelkedett, s a „Kárpáti-pör“ címen azok fegyvertárába helyeződik el, akik szeretik a maliciákat a judikatura ellen. Az igazságkeresésnek azonban feltétlen tiszteletreméltó formáját mutatatta be Farkas István dr királyi ügyész nemcsak súlyos vádbeszédében, hanem a tanuk hiteltérdemlőségének kimutatásában, s igen világosan kiélezett logikus kérdéseiben, amelyeknek velejárója a meggyőződésre apelláló igazság volt. A vád megtette kötelességét. S ebben segítségére volt Sztachó Károly bíró, akit azonban egyik fogas kérdésében a vádlott megzavart s a kérdés élet elvette.

Vádlott általában tulmen jogos érdekeinek védelmében, ami közte és az ügyész között az éles szóváltást provokált, az ügyészből fogházör kirendelésének fenyegetését váltotta ki.

A tárgyaláson Ember Géza elnökölt, bírák voltak: Sztachó Károly és Persz Ferenc, ügyész: Farkas István dr. A védelmet Faragó Sándor dr látta el. Jegyző: Bán Árpád dr.

A tanuk.

Dienes István és Mésos Lajos detektívek vallomásukban elmondják a cibelinvásárlás ismert körülményeit s azt, hogyan állapították meg, hogy a vásárolt cibelin kevesebb, mint amennyit Teitelbaum Jakab vett Kárpátitól.

Teitelbaum Jakabné és Hack Vilmosné Teitelbaum Margit, vallják, hogy Kárpáti kevesebb cibelin adott, mint amennyit fizetett Teitelbaum. Ötven méterrel kevesebbet. Az árat nem az eredetileg fekete ceruzával írt, hanem a kézzel kijavított mennyiség szerint számította.

Az üzletvezető.

Lánczi Gusztáv, Kárpáti segédje tesz vallomást. Ő mérte fel a végeket. Nem volt cédula a végeken. Teitelbaum nem akarta felmérteni a vásárolt cibelin.

Sztachó bíró: A cédulák nem voltak rajta a végeken, miből állapították meg a mennyiséget?

Vádlott: A papírosburkolaton volt az. — Nem hoztak ki a raktárból másnapig cibelineket?

— Nem.
— Pedig erre a két detektív és Teitelbaum megesküsznek.

— Salamon Dezső gyáros azt vallja, hogy ilyen cédulákat alkalmazott az általa szállított árukra.

— Közben leszakadhattak.

— Nem Kárpáti javított a cédulákon?

— Nem.

Farkas ügyész: A vételnél nem mérték le a végeket, Teitelbaum nem juthatott hozzá, nem mérhette fel, hogy készíthette tehát előre a cédulákat s pontosan éppen a megfelelő mennyiségű végekre illesztette. Így: 35.10, 35.04, 34.05, 29.08?

— Nem tudom.

— Figyelmeztetem, hogy az eljárást ön ellen is ki fogom terjeszteni, mert adataim vannak, hogy ön is részes az esetben. Tehát vigyázzon szavaira s az igazságot mondja.

Sztachó bíró: A vevő mondta be a kereskedőnek, mennyi az áru?

Tanu: Igen.

— Különös. Ki írta fel a papírra a méterszámot?

— Teitelbaum.

— És ha azt írta volna fel: 10 méter?

— Az is lehetséges.

Ügyész ellenzi a 221. szakasz alapján a tanu megesketését, mert a bűncselekmény részese s vallomása valótlan. A törvényszék megesketi a tanut, az ügyész semmisségi panaszt jelent be.

Délután Csikós Sándor, Kárpáti segédje a tanu Ugy vall, mint Lánczi.

Sztachó bíró: Hogy jön ki a 477 korona vételár?

Vádlott (közbeszól.)

Sztachó bíró (legint a kezével.) Most már nem kívánom a választ. Beleszólt.

Ügyész ellenzi a tanu megesketését, valótlan, amit mond. A törvényszék megesketi, ügyész semmisséget jelent be.

Elnök (vádlotthoz): Miért tett le 150 korona bünyelt?

Vádlott: A foglalást akartam kikérülni.

Ügyész: A bizonyítás kiegészítését kívánja. Indítványozza vádlott üzleti könyveinek, leveleinek lefoglalását, hogy a szállítás mennyiségét megállapíthassák.

Vádlott (beleszólt.)

Ügyész: Ne szóljon bele. Csakis a vádlott érdeke, hogy a gyári cédulákon levő árat magasabbra javítsa ki.

Védő: Ellenzi a kiegészítést.

Kárpáti kapacitál.

A törvényszék visszavonul. Szünet közben

Kárpáti beszédet intéz az ügyészhez: Kérem, ne tessék rám haragudni, annak a Teitelbaumnak kellene itt ülni.

Ügyész (ir.) Nem vagyok kíváncsi erre.

Kárpáti: Én érettségim tettem, angolul, franciául beszélek...

Ügyész: Nem azért vagyok itt, hogy izgasson...

Kárpáti: (tovább kapacitálja az ügyészt, közelebb megy hozzá.)

Ügyész: Fogházört állítottok maga mellé, ha nem hagyja abba beszédét. (Kimegy.)

A törvényszék elutasítja az ügyész indítványát.

A vád.

Farkas István ügyész: Csalás miatt emel vádat, mert Kárpáti ravasz fondorlattal magasabbra javította ki az árat a cédulákon s 50 méterrel többet számított fel. Ezzel 150 korona kárt okozott Teitelbaumnak. Lánczi Gusztáv vallomása valótlan, ezt Salamon Dezső megeafolja. A címkek kijavítása Kárpáti érdeke, így jogtalan anyagi hasznot szerzett. Fondorlatosan tévedésbe ejtette Teitelbaumot. Büntetést kér.

A védelem.

Faragó Sándor dr védő. A tanúk érdekeltek, vallomásuk nem döntheti meg a pozitív tényeket. Nem szokás a rendőrséghez szaladni, ha egy kereskedő kevesebbet kápruban. Nincs fondorlat s nincs kár. Felmentést kér.

Kárpáti Miklós: A Zöldfa-utcán 25 éve vagyok zérusok közt a legtisztességsőbb kereskedő, panaszos vagyombukott kereskedő, cédulákkal manipulált, becsémpéztett, talán elesapott segédemmel. Magam vagyok keresztény kereskedő a Zöldfa-utcán.

A törvényszék Kárpáti Miklóst felmentette a vád alól, mert nincs tanubizonyíték allene, s panaszosok a számlát nem tették el.

Az ügyész fellebbezett az ítélet ellen.

HIREK

Az Immakulata-intézet ünnepélye a kárpáti falvak javára.

Az irgalmas nővérek Immakulata-intézete május 1-én délután 4 órakor nagy sikerűnek ígérkező ünnepélyt rendez az intézet növendékeivel a feldult kárpáti falvak felépítésére. Ugyanezzel a műsorral megismétlik az ünnepélyt május 2-án délután 4 órakor a hadiársvák javára.

Az ünnepély műsora a következő:

1. Kókény László, 1914. Apotheózis. Szavalja: Gubás Hafi ó kp. I. o. n. Zongorán kíséri: Karcosay Ida fkeresk. II. o. n.
2. Németh Gyula, A Kárpátok bérces ormán... Éneklük a polg. isk. növendékei. Zongorán kíséri: Walter Margit p. III. o. t.
3. Blaskó Mária, Vigasz. Énekes színjáték 3 felvonásban.

Személyek:

- Jótétemények anyala: Gajzágó Irma p. IV. o.
 Imádság főangyala: Marschalkó Mária p. IV. o.
 Órangyal: Máthé Ilona p. III. o.
 Hit: Niedermann Hedvig p. II. o.
 Remény: Hegedüs Anna p. III. o.
 Szeretet: Kriszta Magda p. III. o.
- Imádságok 8 kis anygala: Szabó Ilke e. I. o. n., Vicsay Nusi e. I. o. n., Szabó Mici e. I. o. n., Dayka Margit e. I. o. n., Barátky Ilonka e. I. o. n., Mészáros Ilona e. II. o. n., Haláti Margit e. II. o. n., Lovas Etelka óvodás.

Leányok:

- Erzsike: Szabó Ilona p. III. o.
 Mariska: Rozgonyi Sári p. III. o.
 Jolán: Karakas Aranka p. III. o.
 Annus: Pogátsás Margit p. III. o.
 Katica: Cservenyák Böske p. III. o.
 Vilma: Vicsay Ilona p. IV. o.
 Ilus: Ungváry Berta p. III. o.

4. Móra Ferenc, Egy imádság. Szavalja: Haelinger Irma p. I. o. n.
 Grossinger Antal, Egyszer volt... Szavalja: Krecsmáry Margit p. III. o. n.
 W. Kramer, Polka, 6 kézre, játszásk: Wettstein Nusi, Baróthy Ernő, Osterlamm Klári fkeresk. I. o. n.

5. Gács-Molnár, A térkép. Éneklük: Kovács Gizi, Barcsay Etelka, Gubás Hafi és Haág Mariska óv. kép. I. o. növendékek. Zongorán kíséri: Kemény Böske tkp. int. IV. o. n.

6. Altai Margit, Önkéntes nőseleg. Háborus színjáték, I felvonásban.

Személyek:

- Emi: Török Emma ókp. I. o.
 Vera: Kleiszl Paul >>>

- Ágnes: Barcsay Etelka >>>
 Margit: Hofstetter Erzsé >>>
 Piroska: Petrányi Mária >>>
 Magda: Pratinger Kató >>>
 Lili: Farlas Arankn tkp. I. o.
 Erzsike: Szántó Ilonka ókp. I. o.
 Zólyomi generális: Virág Rózi ókp. I. o.
 Borecsa, szobaleány: Gubás Hafi ókp. I. o.

7. Szentgáli Antal, 18 éves hősök... Éneklük a polg. isk. növendékei. Zongorán kíséri: Kovács Kató p. IV. o.

8. A kis hősök. Előadják az óvodások. Tiszt: Ber Jóska. Káplár: Orbán Jóska. Huszárok: Aichorn Oszkár, Kállay Pista, Kiss Jóska, Kádár Gyurka, Kriszt Gábor, Dobozi Pista, Teke Miklós, Monory Zoltán, Frozsián Tivadár, Dayka Bandi. Magyar leány: Szabó Mariska óvodás.

9. E. Holst: Mutig zum Kampf. 6 kézre: Somogyi Margit, Máthé Ilona, Walter Margit p. III. o.

Tábori Piroska, Husvét 1916. Szavalja: Pratinger Kató ókp. I. o.

Németh Gyula, Ezernyi vésszel... Éneklük a polg. isk. növendékei. Zongorán kíséri: Tápay Ella p. II. o.

10. Kanzler W. Modern szakácsnő. Komikus terzett.

Személyek:

- Lina: Kovács Gizi ókp. I. o.
 Mina: Kecskés Pireska ókp. I. o.
 Auróra, szakresnő: Kleiszl Paula ókp. I. o.
 Zongorán kíséri: Lamprecht Mici k. a. zenetanítónő.

11. Isten áldd meg a magyart! — Éneklük a jelenlevők. Zongorán kíséri: Lamprecht Mici k. a. zenetanítónő.

Belépő díjak: 1-4. sorban 2 korona, 4-8 sorban 1 korona, a többi helyeken 80 fillér.

* **Bronz-vitézségi érem.** A 2. honvéd huszárezredbeli Goncz Károly szakvezető, Jakubcsár János járővezető, továbbá Gáll Bálint, Tóth Gáspár és Szorád Ferenc; a 4. honvéd gyalogezredbeli Mondruss József tizedes, szonkivül Pfaffenröth Jakab, Kozma Demeter és Czene János honvédek a bronz vitézségi érmét kapták vitézségükért.

* **A vízvezetéki bizottság ülése.**

Nagyvárad város vízvezetéki és csatornázási szakbizottsága tegnap délután ülést tartott a városházán Lukács Ödön főjegyző elnöklése alatt, amelyen Tabéry Árpád, Kőszeghy József, Sztrávil Ferenc, Hann Lajos és Grundböck István v. mérnök mint jegyző voltak jelen. Az ülésen Kőszeghy József főmérnök előterjesztést tett a vízvezetéki telep védelmére szükséges köpartmű kijavítására, amelyet elfogadtak. Ugyancsak a főmérnök előterjesztésére elhatározták, hogy a vízvezetéki telep részére legalább 50 waggon tartalék szénmennységet szerezzen be a város, hogy minden eshetőségre készen legyenek a vizszolgáltatás körül meglegyünk óva minden zavartól. — Sorra került még Tóth Gyula vízvezetéki főgépész nyugdíjazási ügye. Tóth Gyula a vízmű létesítése óta mint főgépész vezeti a régi vízműtelep gépészi teendőit teljes szakértelemmel, általános megelégedésre. Most családi viszonyai változván, nyugdíjazását kérte. Kőszeghy József főmérnök a nyugdíjazást iránti kérelem teljesítését javasolja, s ajánlja, hogy Szeiler gépészt alkalmazza a város főgépésziül. A nyugdíjazás nem jelent új terhet a városra, sőt egy gépészi állás kiadásait megtakarítja a város. A szakbizottság az új főgépész javadalmazását most ki-kapcsolta, s Tóth Béla nyugdíjazását elfo-

gadásra ajánlja. A vízvezetéki telep építés alatt álló kuszó-aknáinak a helyszínén való megtekintését, a kedvezőtlen idő miatt, későbbre halasztották.

* **Gróf Tisza Kálmán fiait besorozták.** A 18 évesek sorozásán Szalontán az erdőgyaraki fiatal legényekkel sorozó bizottság elé állt Tisza György gróf is, Tisza Kálmán gróf 18 éves fia. A bizottság a kis gróftól alkalmasnak találta, ami nagy örömet okozott a fiatal Tisza grófnak. Délben már fel is eskették, s így rövidesen teljesül a vágya, hogy beléphet a m. kir. 1. honvéd huszárezredbe. Tisza Kálmán gróf ifjabb diák fia is önként jelentkezett katonai szolgálatra, de a napokban beteg lett s azért nem jelenhetett meg a sorozáson.

* **A kir. kath. tanítóképző-intézet ünnepélye a kárpáti falvak javára.** A kir. kath. tanítóképző intézet május 1-én délelőtti fél 11 órakor tartja a kárpáti harcok emlékünnept. Az ünnepély műsora a következő: 1. Hymnus. Férfikar orgonakisérettel. 2. Kárpáti órszem. Szavalja Krisztik János II. o. tanítónövendék. 3. Beleznay háborus nótáiból. Éneklük a gyak. is. növendékei. 4. Ünnepi beszéd. Tartja Horváth István tanítóképző tanár. 5. Szózat. Férfikar orgonakisérettel. 6. Költemény. Szavalja D. Mészáros Gyula IV. é. tanítónövendék. 7. Rákóczi-induló. Zenekar. Külön meghívót nem bocsát ki az intézet, de a tanúgy barátait, a szülőket és az érdeklődőket ezuton hívja meg az intézet igazgatósága. A nemes cél érdekében az előadás alatt rendezendő gyűjtésnél minden fillért köszönettel fogadnak az ünnepély rendezői.

* **Tessék leszállítani a tejárát.** A város közéletmezési hivatala féltékenyen őrködik, hogy a termelők és elárusítók érdekein egy esőpocorba se essék. Szeretjük hinni, hogy a miniszteri kitartás után a nsgyközönség jogosabb és általánosabb érdekeit is szem előtt tartja. Ez a közérdek pedig hangos szóval követeli, hogy a tej árát május 1-től kezdődőleg legalább 40 százalékkal le kell szállítani, vagyis a literenkénti 50 filléres árat le kell ejteni 30 fillérré. A leszállítást az állatok nyári takarmányozása indokolja, amely a téli takarmányozásnak csak egyharmad részébe kerül és így a jelezett árszállítás egész bátran keresztül vihető, mert a gazdák közönség így is megtalálja a maga számára. Meg azután a tejkonzervből sem sok maradt a nyári fogyasztásra. Indokolja az árszállítást végül az is, hogy most már lényegesen megcsappan a tejközpont üzemi költsége.

* **Gyilkossági kísérlet a feleség ellen.** Molnár István kötélverő gyári munkás két nappal előbb azzal a kéréssel jelentkezett Dajka Endre dr rendőrkapitánynál, hogy adjon neki revolverviselésre engedélyt. Dajka Endre dr a Léderer és Kálmán gyárba telefonált ki információért. Innen azt a választ adták, hogy megbízható, becsületos ember, felesége, da család perpatvarai vannak különválva élő feleségével. Dajka dr óvatosságból nem adott

engedélyt Molnárnak a revolverviselésre. Molnár köz alatt revolvért szerzett s tegnap délben megleste feleségét, aki őt elhagyta s egy horvát bakával összeállt. Találkoztak a bányasori villamos végállomásán s kérte, hogy térjen vissza a lakásba, amelyből mindent elvitt, de két gyermekét otthon hagyta. Részeg is volt s mert az asszony tagadó választ adott, a Komáromi-utca 1. számú ház előtt hátba lőtte. A golyó az asszony bal lapockájába hatolt be s átlőtte a tüdejét. Az asszonyt beszállították a kórházba, a férj, aki ezután csendesen eltávozott a tett színhelyéről egy gyermek igen ügyesen követte egy Nagypiac-téri korezmába, ahová egy rendőrt hívott, aki előtt beismerte a tettét. Innét a rendőrségre vittek ahol Réz Bertalan rendőrkapitány tartóztatta.

Az Első magyar általános biztosító társaság főigazgatója irodáját Bémer-tér, Emke-palota 1. emeletére helyezte át.

* **Gyurjad Gyurka.** Piszkálód ki Ellőték a jobbkaromat. Ott ahol a Dayeszter vize zug. Csukaszürke ember. Háborús mozifelvétel. Rendkívül érdekes lemez újdonságok Rákóczi ut. 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél. Hangszerek, hegedűk, gramofonok, hurkülönlegességek Gramafonok, hangszerek olcsó szakszerű javítása.

* **Gyönyörű rózsás arc** a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjuk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krémét és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, mgjfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára K 1.50. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-palota.

* **A Nagyváradi Takarékpénztárnál** jegyzett III-ik hadikölcsönös kötvények a kiadott pénztári elismervények ellenében az intézet helyiségében átvehetők.

Forolin a legjobb és legbiztosabb toilette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

* **Kiadó** Szarvas-sor 15. sz. alatt üzlethelyiség lakással együtt május 1 től. értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Bloch hegedűiskolát**, használat és asztali kottatartót illő árban veszek. Cím a kiadóban.

* **Poloskeirtő DOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* **Aszódi** trieszti kávé és tea közvetlen behozatala, fő üzlete Kossuth utca saspalota. Ajánlok kórházaknak, gazdaságoknak, intézeteknek és privátházaknak, kitűnő zamatu kész kávé cukorral együtt 1 kilogrammos csomagban 5 koronáért, egyben felhívom Nagyváradi kávészakértők figyelmét, hogy Aszódi 8 félé zamatu pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan. befőzésre és kávéhoz való cukorral tisztelt vvvőimnek szolgálatára állok. Telefon 635.

A legjobb **molyirtó** szerek u. m. **mirt** Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Mofi, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zacherlin, stb. már kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi ut 7/B.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szombaton délután: Embertragédiája.
Szombaton este: Mágna Miska.
Vasárnap délután: Nebántsvirág. (Vajnovszky Vilma fellépte.)
Vasárnap este: Mágna Miska (Kezdeté fél 8 órakor).

Az Ember tragédiája. Szombaton délutáni előadás keretében a Szigligeti-színház drámai együttese Az Ember Tragédiáját hozza színpadra, a három főszerepben Fodor Ella (Éva), Bihari Ákos (Ádám), Tóth Elek (Lucifer) lépnek fel.

A szerkesztésért felelősen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Helfy József utóda NAGYVÁRAD.

KOS UTHLAJOS-UTCA (Gyár-épület)
Telefon szám: 51 Alapítotott 1868 évben.

Zsák- és ponyvakölesző üzletemet

ez idén is nagymennyiségű új zsákokkal és vizhatlan ponyvakkal gyarapítottam, úgy hogy a t. gazdaközönség ide vágó szükségletét a legolcsóbb kölcsönök mellett tudom kielégíteni.

Ezenkívül mindenféle

Új gabona-, lisztes-, szalma-, heremag- és só-zsákok.

Gépolajokban, hengerolajokban (tovotte) gépkocsiokban a legkiválóbb minőségeket tartom állandóan raktáron. Kőléneműek, gépszijak, dohány, zsákzsinetek és kévekötelekben. Nagy választék fiakkor takarokban és lópokrócokban.

Gyapju zsákokból nagy raktár!

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010.000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitol váltókat. — Előleget nyújt értékpapírokra. Kölcsönöket ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsönöket is engedélyez.

Bővebb felvilágosítást az intézet nyújt.

A magy. kir. ampelologiai intézet és számos hazai állami és külföldi szakintézetek tudományos kísérletek után megállapították és ajánlották, hogy a

„PEROCID“

az egyetlen alkalmas anyag szőlő permetezésénél a

részgálic pótlására

A „PEROCID“: Ceritföld-sulfát, Rádium, Thorium ritka nemes földfémek sulfátjainak vegyülete, mely a Peronospora tenyészetet megöli.

Garantált 35,40%-os „PEROCID“

MAJUNGA RAFFIAHÁNC, legfinomabb GÉPOLAJ kapható mérsékelt áron

MIHELFI és KANDEL

fűszer-nagykereskedésében
NAGYVÁRAD, Nagypiac-tér.

A Katholikus Nővédelmi Hivatal

által (Teleky-utca 13. telefon 5-39 szám)

AJÁNLKOZNAK: Jegyző mellé vidékre és ügyvédi irodába; telefon-, posta- és villanyoshoz; nevelő-, társalkodó-, ápoló- és házvezetőnőnek; főzőnőnek kórház-, vendéglő-, intézet vagy papi házhoz; felsőruha varrásra műhely vagy magánházhoz; fehérnemű himzés és javításra; leányok üzleti kiszolgálására és cipész műhelybe; házmesternőnek; házhoz járók, mosás-, vasalás-, takarítás- és egyéb napszámra; gyermek mellő, szobalány-, mindenest- és inasnak; egy asszony havi 3 koronáért fésülést vállal.

KERESNEK: Üzletbe kiszolgáló leányt; főzőnőt, mindenest, takarítónőt, és hetest.

Földbirtokra elsőhelyre leendő bekebelezés és előnyös feltételek mellett 65 és 50 éves törlesztés továbbá 10 éves egyszerű jelzálog kölcsönt folyósítunk.

Nagyvárad 1916 márc. 4.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Nagyváradfi fióküzletek :
Kossuth-utca 5. Gyárépülete
Rákóczi-ut 2. Bazarépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyváradfi fióküzletek :
Kossuth-utca 5 Gyárépület
Rákóczi-ut 2. Bazarépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

a tavaszi sasionra

igen nagy választékban, szabott gyári árakon kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR T. T.
fióküzleteiben.

Gyarmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveltek.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városaiban.

Eladó széna.

Várostól 10 percnnyire.

Cím a kiadóban.

4.

Bächer-féle **Sack** ekék,
valamint egyéb **gazda-
sági felszerelések**
jutányos árban kaphatók

Andrényi Károly és Fiaival
Nagyvárad.

A MŰJÉG

napenkénti rendszeres szállítást megkezdtek, megrendeléseket köszönettel veszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyváradfi Sörgyár R. T.
Telefon 439.

NAGYVÁRAD VÁROS VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

TELEFON 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a

WOLFRAM LÁMPÁK

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. **Csil-lárok, ivlámpák** állandóan nagy választékban kaphatók. **Villamos motorok** 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.

Kiadó

Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt Darvas-féle palota.) első emeleten nagyuri lakás, 6 szoba télikert, hall, diszkert, autogarage, központi fűtéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyiség 1916. május 1-re. Ezredévi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u. 4. sz. házban (Rulikovszky-ut.) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával **azonnal** kiadó. Értekezni lehet a

Nagyváradfi Takarékpénztárban, Teleky-u. 2.